

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Паркознавство»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність 206 Садово-паркове господарство
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 6,0
Мова викладання українська

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

Багацька Оксана Михайлівна
bagackaya_oksana@nubip.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ (до 1000 друкованих знаків)

Вивчає природні ландшафти як вихідний матеріал для паркобудівництва, загальні тенденції розвитку паркових фітоценозів, питання екології паркового середовища, фізіономічні типи і групи деревних рослин, особливості створення деяких типів садово-паркових ландшафтів, формування експозицій ботанічних садів і дендропарків.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері садово-паркового господарства та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій за невизначених умов та вимог;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4: Здатність до комунікації в усній і письмовій формах на державній та іноземних мовах для вирішення завдань професійної діяльності.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 3: Здатність проектувати та реалізовувати заходи з інженерної підготовки території, будівництва, благоустрою, озеленення і утримання об'єктів садово-паркового господарства, об'єктів культурної спадщини та девастованих ландшафтів.

ФК 8: Здатність проводити оцінку виробничих і невиробничих витрат на забезпечення якості, здійснювати технічний контроль, авторський нагляд за виробничою і проектною діяльністю в галузі садово-паркового господарства.

ФК 9: Здатність контролювати виробничу і проектну діяльність в галузі садово-паркового господарства.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1: Обґрунтовувати технологічні процеси інженерної підготовки території, будівництва і утримання об'єктів садово-паркового господарства.

ПРН 9: Презентувати результати виконаних досліджень в галузі садово-паркового господарства фахівцям і нефахівцям.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1. Біоекологічні основи паркобудівництва				
Тема 1. Паркознавство як наука та освітня дисципліна.	2/2	Знати значення ботанічних садів, дендропарків старовинних парків	Здача лабораторної роботи, виконання	7

		для розвитку садово-паркового будівництва. Розрізняти біологічний, історичний, ландшафтний, соціальні аспекти відновлення парків	самостійної роботи	
Тема 2. Аналіз дендрологічного складу різних категорій паркових насаджень	4/4	Розуміти особливості дендрологічного складу ботанічних садів, старовинних парків, лісових парків, скверів. Знати кількість таксонів дерев і кущів в міських насадженнях різних регіонів України. Аналізувати значення інтродуцентів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 3. Довговічність деревних і кущових рослин.	2/4	Розуміти граничний вік, тривалість життя, довговічність деревних рослин. Знати засоби підвищення довговічності дерев в умовах культури.	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 4. Основні структурні поняття фітоценології та особливості культурфітоценозів.	2/4	Розрізняти природні культурфітоценози і культивовані. Знати класифікацію садово-паркових ландшафтів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи, написання тесту	7
Тема 5. Загальні тенденції розвитку культурфітоценозів.	4/2	Знати ієрархічні рівні типологічної класифікації паркових культурфітоценозів, їх динамічну стійкість. Аналізувати специфіку просторової структури формування паркових насаджень		7
Модуль 2. Біоекологічні основи паркобудівництва				
Тема 6. Фізіономічні групи і типи деревних рослин.	4/4	Вміти класифікувати декоративні якості дерев і кущів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7

Тема 7. Природна рослинність і ландшафти та їх оцінка і формування для рекреації.	4/4	Застосовувати порайонний асортимент дерев та кущів України. Аналізувати склад, тип лісомеліоративних умов, склад культурфітоценозів, тенденції зміни рослинності парку	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	7
Тема 8. Формування основних типів експозицій ботанічних садів.	4/2	Аналізувати сучасний стан та принципи формування ботанічних садів. Розуміти особливості ландшафтної реконструкції і перспективи існуючих ботанічних садів	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	8
Тема 9. Екологія міського паркового середовища.	4/4	Розуміти поняття про моніторингу, зміни в дендрологічному складі та в ландшафтному стані насаджень. Застосовувати бальну оцінку життєвості дерев і кущів. Знати принципи біоархітектури. Аналізувати шляхи досягнення гармонійної глобалізації та збереження довкілля	Здача лабораторної роботи, виконання самостійної роботи	8
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бяллович Ю. П. Введение в культурфитоценологию / Ю. П. Бяллович // Сов. ботаника. 1936. №2. С. 21–36.
2. Восстановление старинных ландшафтных парков [Бондарь Ю. А., Салатич А. К., Садовенко Я. А. и др.]. Київ : НИИГрадостроительства, 1974. 84 с.
3. Генсирук С. А. Рекреационное использование лесов / С. А. Генсирук, М. С. Нижник, Р. Р. Возняк. Київ : Урожай, 1978. 248 с.
4. Дендросозологічний каталог природно-заповідного фонду Лісостепу України / Під ред. С. Ю. Поповича. Київ : Аграрна Медіа Груп, 2011. 800 с.
5. Імшенецька Н. А. Загальні тенденції розвитку паркових фітоценозів / Н. А. Імшенецька // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. – Львів : Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 338–342.
6. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія : навч. посіб. / О. А. Калініченко. Київ : Вища школа, 2003. 199 с.
7. Клименко Ю. О. Тенденції зміни деревної рослинності київських парків, створених на базі лісів із сосни звичайної / Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 1999. № 2. С. 110–117.
8. Клименко Ю. О. Тенденції зміни деревної рослинності київських парків, створених на базі рослинності заплави Дніпра / Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 1999. № 3–4. С. 149–156.
9. Клименко Ю. О. Старовинні парки України загальнодержавного значення. Полісся і Лісостеп : довідник / Ю. О. Клименко, С. І. Кузнецов, В. М. Черняк. Тернопіль : Мандрівець. 1996. 105 с.
10. Основні принципи добору й оцінки територій для ботанічних садів і парків в Українській РСР / М. А. Кохно, С. І. Кузнецов, О. К. Дорошенко, А. О. Пасічний // Вісн. АН УРСР. 1981. № 8. С. 77–79.
11. Кохно Н. А. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений на Украине / Н. А. Кохно, А. М. Курдюк. Київ : Наукова думка, 1994. 188 с.
12. Кузнецов С. І. Паркознавство як біологічна основа паркобудівництва / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. 2003. № 1–2. С. 131–141.
13. Кузнецов С. І. Формирование основных типов экспозиций в ботанических садах и дендропарках / С. И. Кузнецов, Ю. А. Клименко, Г. А. Миронова и др. Київ : Наук. думка, 1994. 200 с.

14. Кузнецов С. І. Фізіономічні типи дерев (Полісся, Лісостеп, Степ, Карпати) Частина I / С. І. Кузнецов, І. С. Маринич, В. В. Пушкар. Київ : ДАКККіМ, 2004. 102 с.
15. Кузнецов С. І. Фізіономічні типи хвойних та листяних дерев (Українське причорномор'я) Частина II / С. І. Кузнецов, В. В. Пушкар, І. С. Маринич. Київ : ДАКККіМ, 2006. 68 с.
16. Кучерявий В. П. Екологія (розділ 5) / В. П. Кучерявий. Львів : Світ, 2000. 500 с.
17. Ларина Т. Г. Методические указания по геоботаническому изучению парковых сообществ / Т. Г. Ларина, А. А. Анненков. Ялта : Изд. ГНБС, 1980. 28 с.
18. Левон Ф. М. Створення ландшафтних лісових культур в умовах зеленої зони м. Києва. Методичні рекомендації / Ф. М. Левон, І. В. Іванюк. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2008. 26 с.
19. Липа О. Л. Визначні сади і парки України та їх охорона / О. Л. Липа. Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1960. 175 с.
20. Мешкова В. И. Методические рекомендации по ландшафтному формированию ботанических садов / В. И. Мешкова, И. А. Давыденко, С. И. Кузнецов. Киев : КиевНИИГрад, 1985. 16 с.
21. Миронова Г. А. Хвойные в парковых культурфитоценозах Лесостепи Украины в связи с их реконструкцией : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня. с.-г. наук : спец. 03.00.01 «Лесные культуры, селекция, озеленение городов» / Г. А. Миронова. Киев, 1991. 18 (1) с.
22. Миронова Г. А. Терминология и основные пути художественного выражения природных горных ландшафтов в садово-парковом искусстве / Г. А. Миронова // Интродукция и акклиматизация растений. 1986. Вып. 6. С. 74-76.
23. Ниценко А. А. Сады и парки как объекты геоботанического исследования / А. А. Ниценко // Вестник ЛГУ. Сер. биол. 1969. Вып. 3. №15. С. 35-41.
24. Попов М. Г. Основы флорогенетики / М. Г. Попов // Избр. труды в двух частях. Киев : Наукова думка, 1983. Ч. 1. С. 132-297.
25. Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення. Довідник / Редкол. : В. Б. Леоненко, С. Ю. Попович, М. Л. Клестов та ін. Київ : Урожай, 1999. 240 с.
26. Прокоф'єва О. О. Інформаційна основа для проведення моніторингу при вивченні історичних парків Південного берегу Криму (на прикладі Алупкінського державного палацово-паркового музею-заповідника) / О. О. Прокоф'єва // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.-техн. праць. Львів: Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 240-243.
27. Пушкар В. В. Порайонний асортимент дерев і кущів України / В. В. Пушкар, С. І. Кузнецов, Ф. М. Левон. Київ : Державний інститут житлово-комунального господарства, 1988. 187 с.
28. Сады, парки и заповедники Украинской ССР / И. Д. Родичкин, О. И. Родичкина, И. А. Гринчак и др. Киев : Будівельник, 1985. 167 с.

29. Родічкін І. Д. Лісопарки України / І. Д. Родічкін. Київ : Будівельник, 1968. 188 с.

30. Рубцов Л. И. Садово-парковый ландшафт / Л. И. Рубцов. Киев : Изд-во АН УССР, 1956. 212 с.

31. Рубцов Л. И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре / Л. И. Рубцов. Киев : Наук, думка, 1977. 272 с.

32. Русанов Ф. Н. Новые методы интродукции растений / Ф. Н. Русанов // Бюл. Главн. бот. Сада. 1950. Вып. 7. С. 31-36.

33. Свириденко В. Є. Лісівництво : підручник / В. Є. Свириденко, О. Г. Бабіч, Л. С. Киричек. Київ : Арістей, 2005. 544 с.

34. Тамм Х. Э. Антропотолерантность биоценозов и изучение садово-парковых комплексов / Х. Э. Тамм // Антропотолерантность биоценозов и прикладная экология : Прибалтийская конф., 27-28.09.1977. / тез. докл. Таллин, 1977. С. 99-102.

35. Успенская Н. Д. Биологические основы создания парковых насаждений дубового типа в условиях Украинского Полесья и Лесостепи : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. биол. наук : спец. 03.00.05 «Ботаника» / Н. Д. Успенская. Киев, 1985. 16 (1) с.

36. Успенская Н. Д. Рекомендации по созданию парковых насаждений дубравного типа – парковых дубрав / Н. Д. Успенская. Киев, 1989. 29 с.

37. Успенская Н. Д. Формирование зеленых насаждений при памятниках Древней Руси / Н. Д. Успенская, Ю. А. Клименко, С. И. Кузнецов, И. А. Давиденко. Киев : Наук. думка, 1991. 112 с.

38. Черевченко Т. М. Старовинні парки – першоджерела інтродукції тропічних і субтропічних рослин в Україні / Т. М. Черевченко, Н. В. Чувікіна // Інтродукція рослин. 2000. № 2. С. 3–10.

38. Шайтан И. М., Клименко С. В. Декоративный плодовой сад / И. М. Шайтан, С. В. Клименко. Киев : Урожай, 1988. 224 с.

40. Международный стандарт ISO 14004. Второе издание 15.11.2004. Системы управления окружающей средой – общее руководство по принципам, системам и методикам применения.

41. ДБН А.2.2-1-95. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС).

Додаткові:

1. Арвантіс А. В. Шляхи досягнення гармонійної глобалізації та збереження довкілля / А. В. Арвантіс // Наук. вісн. Укр. ДЛТУ : Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє / Зб. наук.–техн. праць. – Львів : Укр ДЛТУ. 2001. Вип. 11.5. С. 21–29.

2. Головка Э. А. Аллелопатия и дизайн ландшафтных композиций/ Э. А. Головка, В. К. Пузик // Інтродукція рослин. 2003. № 1-2. С. 149-157.

3. Казимилова Р. Н. Методичні основи оцінки екологічних умов для закладки нових і реконструкції старих парків / Р. Н. Казимилова, В. В. Антюфеев, А. П. Євтушенко // Науковий вісник Укр. ДЛТУ Міські сади і парки: минуле, сучасне і майбутнє.

4. Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура // Под ред. И. Д. Родичкина. Киев : Будивельник, 1990. 336 с.

5. Ларина Т. Г. Методические указания по геоботаническому изучению парковых сообществ / Т. Г. Ларина. Ялта : Изд-во ГНБС, 1980. 28 с.

6. Миронова Г. А. Методические рекомендации по созданию хвойных парковых культурфитоценозов в Лесостепи Украины для слушателей-специалистов зеленого строительства / Г. А. Миронова, В. В. Пушкарь, С. И. Кузнецов. Киев : ИПК Минжилкомхоза УССР, 1989. 35 с.

Интернет-джерела

1. Гатальська Н. В. Методика визначення дендрологічної цінності та рівня збереженості ландшафтних об'єктів на прикладі парків-пам'яток садово-паркового мистецтва на території Центральнопридніпровської височинної області / Н. В. Гатальська // Науковий вісник НЛТУ України. - 2015. - Вип. 25.6. - С. 36-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2015_25.6_8.

2. Гатальська Н. В. Науково-методичні підходи оцінювання культурно-історичної цінності парків / Н. В. Гатальська // Науковий вісник НЛТУ України. - 2017. - Вип. 27(4). - С. 32-35. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2017_27.4_8.1. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в системі туристичних маршрутів Хмельниччини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://tourlib.net/statti_ukr/lytvak2.htm

3. Закон України «Про ландшафти», 2009. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF40E00B.html.

4. Клименко Ю. О. Екотопи парків центральної частини м. Києва [Електронний ресурс] / Ю. О. Клименко, У. М. Альошкіна // Український ботанічний журнал. - 2004. - Т. 61, № 5. - С. 62-73. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UBJ_2004_61_5_10.

5. Клименко Ю. О. Дендропарк "Олександрія": характеристика старої та нової територій / Ю. О. Клименко, Л. П. Мордатенко // Інтродукція рослин. - 2001. - № 3-4. - С. 124-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/IR_2001_3-4_21.

6. Клименко Ю.О. Оцінка стану паркових насаджень та розробка шляхів їх оптимізації (на прикладі Голосіївського парку ім. М.Т. Рильського у Києві) / Ю.О. Клименко / ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. - 2011. - №2. - С. 39-44. - Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2011/02/39.pdf>.

7. Кузнецов С. І. Паркознавство як біоекологічна основа паркобудівництва / С. І. Кузнецов, Ю. О. Клименко // Інтродукція рослин. - 2003. - № 1-2. - С. 131-141. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/IR_2003_1-2_20.

8. Національний дендрологічний парк "Софіївка". Офіційний сайт <https://www.sofievka.org/>.

9. Національний дендрологічний парк "Олександрія". Офіційний сайт <https://www.alexandria-park.com.ua/>.

10. Олексійченко Н. О. Ретроспективний аналіз формування парків-пам'яток садово-паркового мистецтва Тернопільщини / Н. О. Олексійченко, С. М. Підховна // Науковий вісник НЛТУ України. - 2019. - Т. 29, № 5. - С. 17-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2019_29_5_5.

11. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва
Києва. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F:%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B8-%D0%BF%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BA%D0%B8_%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0_%D0%9A%D0%B8%D1%94%D0%B2%D0%B0.

12. Сирецький дендропарк. Офіційний дендропарк <https://syrets-dendropark.kiev.ua/home>.